

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1755

Vragen van de leden **Tielen** en **Wiersma** (beiden VVD) aan de ministers van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *het artikel «Soms blijkt een diploma van leerfabriek NCOI bitter weinig waard»* (ingezonden 20 januari 2021).

Antwoord van Minister **Van Engelshoven** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap), mede namens Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (ontvangen 18 februari 2021).

Vraag 1

Bent u bekend met het bovengenoemde artikel in Trouw van 13 januari jl?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Deelt u de constatering dat er maar weinig keuze is in om- en bijscholen in Nederland? Zo nee, waarom niet? Zo ja, welke maatregelen gaat u nemen om dit te verbeteren?

Antwoord 2

We zien dat formele opleidingen voor volwassenen nog niet altijd flexibel genoeg zijn, doordat ze onvoldoende rekening houden met reeds verworven vaardigheden en kennis. En dat deze opleidingen vaak minder goed te combineren zijn met zorg en werk, doordat ze niet tijd- en plaats-onafhankelijk kunnen worden gevolgd. Tegelijkertijd bestaan er ruimschoots (korte) scholingsmogelijkheden en scholingsmogelijkheden die leren combineren met werken in de praktijk, zoals bbl of de mkb-route in het hbo. Zodoende is er veel mogelijk als het gaat om scholing naar tekortberoepen en worden diverse scholingstrajecten door meerdere opleiders aangeboden. Zowel in het hoger onderwijs (experimenten leeruitkomsten) als in het middelbaar beroepsonderwijs (flexibel beroepsonderwijs in de derde leerweg) zijn stimuleringsprogramma's uitgevoerd waarin publieke bekostigde en niet-bekostigde instellingen worden gestimuleerd (al dan niet gezamenlijk in

¹ Trouw, 13 januari 2021, Soms blijkt een diploma van leerfabriek NCOI bitter weinig waard (<https://www.trouw.nl/onderwijs/soms-blijkt-een-diploma-van-leerfabriek-ncoi-bitter-weinig-waard~b9d83fbd/>)

samenwerkingsverbanden) flexibele scholingstrajecten voor formele opleidingen te ontwikkelen. In het hoger onderwijs zal de extra ruimte voor flexibilisering die in het experiment leeruitkomsten wordt geboden, verankerd worden in de wet. Na aanpassing in de wet kunnen alle instellingen ook een flexibele invulling van hun leertrajecten aanbieden waarbij leeruitkomsten centraal staan. De student in samenspraak met de opleiding bepaalt hoe hij of zij werkt aan de leeruitkomsten en die vervolgens aantoont. Daarnaast wordt gewerkt aan het mogelijk maken van flexibele deelname aan opleidingen in het hoger onderwijs met het experiment flexstuderend. Dit is ook voor werkenden van belang, om studie, werk en privéleven goed op elkaar af te kunnen stemmen.

In het middelbaar beroepsonderwijs zijn mbo-certificaten geïntroduceerd. Deze kunnen door OCW worden verbonden aan keuzedelen en beroepsgerichte onderdelen van opleidingen met een zelfstandige betekenis op de arbeidsmarkt.

Vraag 3

Herkent u de grote behoefte aan modulair en flexibel opleidingsaanbod die er bij werkenden en werkzoekenden is? Is bij u bekend hoeveel groter deze behoefte is geworden sinds het ontstaan van de coronacrisis en de dalende werkgelegenheid? Binnen welke sectoren is deze behoefte momenteel het grootst?

Antwoord 3

Vanaf november kunnen werkzoekenden en werkenden kosteloze scholingstrajecten volgen via de tijdelijke crisisregeling NL leert door met inzet van scholing. Dit aanbod bevat kortdurende cursussen en trainingen. Opleiders hebben laten weten dat er veel interesse is voor het gratis scholingsaanbod. Om inzichtelijk te krijgen hoe groot deze behoefte precies is en wat de financiële realisatie is, wordt momenteel een monitor uitgevoerd. De eerste resultaten daarvan worden verwacht in maart. Ook wordt onder de deelnemers van de scholingstrajecten een enquête uitgevoerd om te onderzoeken wat de aanleiding is voor het volgen van een kosteloos scholingstraject. Hier wordt ook gevraagd naar de kenmerken en eigenschappen van de deelnemer, waaronder de sector waar de hij of zij werkzaam is of was. De resultaten van de monitor en de uitkomst van de enquête worden met uw Kamer gedeeld.

Vraag 4

Deelt u de mening dat het van groot belang is dat het niveau en de kwaliteit van opleidingen inzichtelijk moeten zijn voor zowel de deelnemers als werkgevers? En deelt u de mening dat dat voor zowel hele opleidingen als voor modules geldt? Zo ja, op welke manier wordt dit nu vormgegeven? Zo nee, hoe gaat u dit verbeteren?

Antwoord 4

Het niveau en de kwaliteit van onderwijs moeten inzichtelijk zijn voor zowel deelnemers als werkgevers. Het hoger onderwijs kent associate degree, bachelor- en masteropleidingen, deze zijn geaccrediteerd door de NVAO. Alle geaccrediteerde opleidingen zijn opgenomen in het Centraal register opleidingen hoger onderwijs (CROHO). Dit register is openbaar, net als alle accreditatiebesluiten en -rapporten.

Opleidingen leidend tot een diploma worden van overheidswege op kwaliteit beoordeeld. Dat geldt niet voor afzonderlijke modules. Ik heb in het afgelopen jaar gesprekken gevoerd met partijen in het hoger onderwijs over de toekomst van het accreditatiestelsel. In dat kader is ook gesproken over instellingsaccreditatie en de kwaliteitsborging van kleinere onderwijseenheden van opleidingen. Ik ben voornemens uw Kamer op korte termijn te informeren over de opbrengsten van die gesprekken.

Vraag 5

Hoe beoordeelt u de informatievoorziening over modulair onderwijs met betrekking tot afronding met een volwaardig diploma of een module op hbo-niveau, die slechts onderdeel is van een later te behalen diploma? In hoeverre is er toezicht op de wijze waarop opleidingen worden aangeprezen? Bent u bereid met instellingen, deelnemers en werkgevers af te stemmen hoe onduidelijkheden worden voorkomen?

Antwoord 5

Studenten moeten duidelijk geïnformeerd worden over wat voor opleiding ze gaan volgen. Voor het hoger onderwijs gelden daarvoor wettelijke voorschriften. Met de Wet bescherming namen en graden hoger onderwijs (ingevoerd in 2017) zijn hiervoor normen en sancties geïntroduceerd. De inspectie voert dit toezicht uit op basis van signalen. Daarbij neemt de inspectie ook mee hoe een onderwijsinstelling communiceert, bijvoorbeeld op haar website, over het aangeboden onderwijs. Ik ben reeds met de inspectie in gesprek over de duidelijkheid van de betreffende regelgeving.

Vraag 6

Herinnert u zich het pleidooi tijdens de begroting Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over het jaar 2021 dat vroeg naar een inventarisatie van de manier waarop modulair onderwijs, zowel bij bekostigde als niet-bekostigde onderwijsinstellingen, moet worden vormgegeven? Wanneer kan de Kamer de gevraagde brief verwachten over de modulaire aanpak binnen het bekostigd onderwijs?

Antwoord 6

De bedoeling was om dit in de brief over de bekostiging van begin 2021 mee te nemen over of en hoe de modulaire aanpak een plek kan krijgen in de bekostiging. Het gaat echter om een complexe vraag met ingrijpende gevolgen voor het stelsel. Dit kabinet zal daar geen beslissingen meer over nemen en het wordt daarom aan een volgend kabinet gelaten.

Vraag 7

Herkent u zich in de constatering uit het artikel dat reguliere hbo- en mbo-instellingen grote moeite hebben met het geven van volwassenonderwijs, vanwege wettelijke beperkingen? Zo ja, wat gaat u hieraan doen? Klopt het dat niet-bekostigde onderwijsinstellingen een groter modulair opleidingsaanbod hebben dan de bekostigde instellingen? En klopt het ook dat dat verschil voor opleidingen in tekortsectoren en -beroepen groter is?

Antwoord 7

Nee, dat herken ik niet. In het artikel wordt als voorbeeld van wettelijke beperkingen genoemd dat publieke instellingen alleen overheidsbekostiging krijgen voor volledige opleidingen. Het ontbreken van overheidsbekostiging is echter geen wettelijke belemmering voor het aanbieden van modulair opleidingsaanbod. Bekostigde instellingen kunnen het onderwijsprogramma modulair inrichten. Ze kunnen ook losse modules als contractonderwijs aanbieden. Beide vormen van modulair aanbod van bekostigde instellingen worden niet geregistreerd, dus de precieze omvang is ons niet bekend.

Vraag 8

Wat is de groei van het aantal deelnemers aan deeltijd- of modulaire opleidingen in tekortberoepen en -sectoren, zoals de gezondheidszorg, onderwijs, techniek en ict? Kunt u daarbij een overzicht geven van het totaal aantal deelnemers in deeltijd- of modulaire opleidingen, binnen zowel het bekostigde als het niet-bekostigde onderwijs?

Antwoord 8

Hieronder vindt u een overzicht met het aantal deeltijdstudenten in het bekostigd onderwijs. Bekostigde onderwijsinstellingen bieden in principe geen bekostigd modulair onderwijs. Daarom is modulair onderwijs buiten beschouwing gelaten. Ook geldt dat in het wo in de sector techniek doorgaans alleen voltijdopleidingen worden aangeboden. Ik beschik niet over historische gegevens van niet-bekostigd deeltijd- en modulair onderwijs.

Aantal studenten per sector:

Hbo of wo	Sector	2016	2017	2018	2019	2020
Hbo deeltijd	gezondheidszorg	3.561	4.130	4.903	5.627	6.515
Hbo deeltijd	onderwijs	19.083	18.540	18.310	18.742	19.934
Hbo deeltijd	techniek	5.071	5.389	5.691	6.387	6.793
Wo deeltijd	gezondheidszorg	405	452	461	510	552
Wo deeltijd	onderwijs	271	243	235	242	217
		28.391	28.754	29.600	31.508	34.011

Aantal eerstejaarsstudenten per sector:

Hbo of wo	Sector	2016	2017	2018	2019	2020
Hbo deeltijd	gezondheidszorg	1.032	941	1.172	1.245	1.385
Hbo deeltijd	onderwijs	973	1.182	1.376	1.631	2.049
Hbo deeltijd	techniek	845	959	1.027	1.381	1.267
Wo deeltijd	gezondheidszorg	11	35	29	39	38
Wo deeltijd	onderwijs	9	5	11	5	8
		2.870	3.122	3.615	4.301	4.747

Vraag 9

Wat doet u eraan om alle onderwijsinstellingen (zowel niet-bekostigd als bekostigd) te stimuleren om het modulair en flexibel opleidingsaanbod te vergroten? In hoeverre zorgt u er daarbij voor dat vooral voor tekortsectoren en -beroepen meer opleidingsmodules worden aangeboden?

Antwoord 9

In mijn antwoord op vraag 2 heb ik aangegeven hoe ik het vergroten van flexibel opleidingsaanbod vergroot. Meer flexibel aanbod kan ook leiden tot meer modulair opleidingsaanbod. Daarbij zijn er geen specifieke maatregelen gericht op tekortsectoren en -beroepen. Wel wordt er in de tekortsectoren met onderwijsvormen gewerkt om onderwijs en arbeidsmarkt dichter bij elkaar te brengen zoals Make IT work, fast switch en hybride leeromgevingen.

Vraag 10

Klopt het dat de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) de diplomaclaims van de NCOI «misleitend» noemt? Zo ja, waarom? En was u hiervan op de hoogte? Welke stappen heeft u na dit signaal genomen om dit te verbeteren?

Antwoord 10

Indien de NVAO in communicatie-uitingen van instellingen of opleidingen voor hoger onderwijs informatie ziet, die zij onjuist acht, wordt de inspectie daarover geïnformeerd. Dat is ook in dit geval gebeurd. Op vraag van de betreffende journalisten heeft de NVAO-woordvoerder bevestigd dat het misleitend is om bij niet-geaccrediteerd onderwijs te vermelden dat deelnemers aan het eind een «Diploma hbo van Hogeschool NCOI» ontvangen. Het is nu aan de inspectie om zich hierover een oordeel te vormen. Het toezicht op naleving van wet- en regelgeving is immers belegd bij de inspectie.

Vraag 11

Is de NVAO inmiddels gestart met een onderzoek naar «misleidende» claims over diploma's van NCOI? Zo nee, waarom niet en waar baseert de NVAO deze kwalificatie dan op? En deelt u de constatering van de NVAO dat de wet verduidelijkt dient te worden als het gaat om de diplomaclaims?

Antwoord 11

Zoals gezegd doet de inspectie onderzoek naar de naleving door NCOI van de Wet ter bescherming van namen en graden. Daarbij wordt onder andere onderzocht of sprake is van misleiding. Ik ben reeds met de inspectie in gesprek over de duidelijkheid van de betreffende regelgeving.

Vraag 12

Zijn de teksten op de website van NCOI afgestemd met de Onderwijsinspectie? Heeft de Onderwijsinspectie vaker meegekeken met teksten van NCOI en die goedgekeurd? Waarom spreekt de NVAO dan alsnog van «misleidende» claims?

Antwoord 12

De teksten op de website van NCOI worden niet afgestemd met de inspectie en door de inspectie goedgekeurd. Wat de inspectie een aantal jaren geleden wel heeft gedaan is onderzoek naar de juistheid van de informatie van NCOI. Toen is gekeken naar formuleringen op de website. Informatie van instellingen (op websites) kan regelmatig wijzigen en de inspectie kijkt (bij NCOI) niet mee met elke nieuwe formulering. Signalen kunnen aanleiding zijn om onderzoek te doen naar formuleringen. In het onderzoek dat de inspectie nu uitvoert bij NCOI, toetst de inspectie de actuele formuleringen aan wet- en regelgeving. Hierbij betreft de inspectie alle relevante signalen.

Vraag 13

In hoeverre heeft de Onderwijsinspectie het in het artikel genoemde onderzoek en de daarbij behorende onderzoeksvragen met u afgestemd? Wat zijn de onderzoeksvragen en wanneer kan de Kamer hierover de resultaten verwachten? In hoeverre is de NVAO betrokken bij de toetsing van de kwaliteit van het onderwijs van NCOI? Hoe is de rolverdeling tussen onderwijsinspectie en NVAO in deze specifieke situatie?

Antwoord 13

De inspectie heeft de Minister van OCW medio januari 2021 geïnformeerd over het onderzoek naar aanleiding van signalen die de inspectie in het afgelopen jaar over het hoger onderwijs van NCOI heeft ontvangen over mogelijk misleidende voorlichting met betrekking tot de graadverlening. Doel van dit onderzoek is te beoordelen of de graadverlening en de voorlichting daarover van NCOI voldoen aan de wettelijke vereisten die hiervoor gelden. Verwachting is dat het onderzoek voor de zomer van 2021 is afgerond. De NVAO accrediteert het onderwijs op basis van een periodieke beoordeling van de kwaliteit, en de onderwijsinspectie kijkt naar de naleving van wet- en regelgeving op basis van signalen. De inspectie en de NVAO informeren elkaar over relevante signalen – zowel over instellingen als over het stelsel als geheel – ten aanzien van onderwijskwaliteit en de toepassing van wet- en regelgeving.

Vraag 14

Wat zijn de coronarichtlijnen met betrekking tot afstandsonderwijs voor deeltijd- en modulair onderwijs bij niet-bekostigde instellingen? Hoe wordt geborgd dat de kwaliteit van afstandsonderwijs op hoog niveau blijft? Hoe worden de verschillen tussen theoretische en praktische beroepsonderwijs-modules toegepast?

Antwoord 14

Voor niet-bekostigde onderwijsinstellingen die geaccrediteerd onderwijs bieden in de vorm van deeltijd- en modulair onderwijs, gelden dezelfde coronarichtlijnen als voor het bekostigd hoger onderwijs. Deze coronarichtlijnen zijn te vinden in het Servicedocument hoger onderwijs². Ook wat betreft de kwaliteitsbewaking gelden dezelfde regels. De NVAO en de inspectie zijn hier vanuit hun eigen rol betrokken.

Vraag 15

Wat zijn de corona-afspraken met de instellingen over afstandsonderwijs en hoe worden die gehandhaafd? Is bekend in hoeverre de afspraken worden nageleefd door instellingen, docenten en deelnemers?

² <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2020/07/10/servicedocument-ho---aanpak-coronavirus-covid-19>

Antwoord 15

In het Servicedocument hoger onderwijs zijn alle afspraken die OCW met (bekostigde en niet-bekostigde) instellingen heeft gemaakt terug te vinden. De inspectie houdt toezicht op de naleving van de afspraken. Daarnaast heeft de Minister van OCW wekelijks contact met de onderwijskoepels en studentenorganisaties over (afstands-)onderwijs in de coronacrisis. Knelpunten die ontstaan worden op deze manier laagdrempelig benoemd en besproken. Het beeld is dat tot zover de afspraken goed worden nageleefd.